

سینما یا هنر هفتم اساسا یکی از پرونق‌ترین و محبوب‌ترین شاخه‌های هنر است که نقش عمده و تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری تعاملات در تمامی حوزه‌ها به‌خصوص در بخش اجتماعی دارد. این هنر ارتباطی به‌واقع با عواطف، اخلاق، فرهنگ، تمدن و اعتقادات مردم سرو کار داشته و قادر است جریان خاصی با اهداف مورد نظرش را به مخاطبان در سراسر دنیا القا کند؛ درست به همین دلیل است که سینما و

تحلیل هنر هفتم در قاب جام جم

برنامه‌سازی دربارہ آن، مورد توجه مدیران و برنامه‌سازان شبکه جهانی جام جم قرار گرفته است چرا که یکی از مهم‌ترین اهداف و رویکردهای این شبکه از بدو شکل‌گیری تاکنون افزودن بر حفظ ارزش‌ها، انتقال و اشاعه فرهنگ، هویت و تمدن ایرانی -اسلامی بوده است. این نگرش در نهایت به تهیه برنامه‌ای با عنوان «سینما جام جم» منجر شده که به‌تاژگی از آنتن شبکه جام تقدیم علاقه‌مندان این عرصه می‌شود.

او دوباره به اجرای برنامه‌های اجتماعی برگشت. الان برنامه اعجوبه‌ها را روی آنتن دارد که جزو پربیننده‌ترین برنامه‌های شبکه سه و تلویزیون است و از لحاظ حرفه‌ای صلاح نبود هم این برنامه و هم «اعجوبه‌ها» را اجرا کند. تصمیم بر این شد که از حضور بزرگوار دیگری استفاده کنیم؛ آقای اکبرنژاد از مجریان باسابقه شبکه سه است و زحمت اجرا را به ایشان دادیم.

موج تازه در برنامه‌های مذهبی

همان‌طور که اشاره شد، حسینیّه معلی برنامه‌ای با هدف ترویج فرهنگ روضه‌خوانی، نوحه‌خوانی و هیات‌داری است که فصل سوم آن به‌تاژگی روی آنتن رفته است. در فصل قبل، اجرای حامد سلطانی حال و هوای یک حسینیّه را تکمیل کرده بود. فصل جدید اما تغییراتی نسبت به قبل دارد. از دکور و حال و هوای برنامه گرفته تا مجری. احمد اکبرنژاد سکانتدار جدید برنامه در فصل جدید است. او تاکنون اجراهای مختلف زنده‌ای داشته و اجرای برنامه‌های مذهبی را هم به‌خوبی مدیریت می‌کند. اکبرنژاد به بازتاب فصل تازه حسینیّه معلی امیدوار است. او کلیت برنامه را یک موج تازه برای برنامه‌های مرتبط با ولادت‌های اهل بیت(ع) می‌داند و معتقد است که مخاطب با آن ارتباط برقرار خواهد کرد. به بهانه بررسی چالش‌های اجرای چنین برنامه‌ای، با او گفت‌وگو کردیم.

احمد اکبرنژاد، مجری فصل جدید حسینیّه معلی درخصوص تغییرات فصل جدید و اضافه شدن او به عنوان مجری جدید، به جام جم می‌گوید: اجراهایی که من انجام می‌دهم، اکت زیادی دارد و به شکل شاد است. برای اولین بار است که یک برنامه برای ولادت اهل بیت(ع) در تلویزیون کار شده که کاملا با یک ساختار بزرگ رسانه‌ای توانسته به لایه‌های عمیق‌تر یعنی شهرها و استان‌ها برود تا رسم و رسوم آنها را در ارتباط با اهل بیت(ع) به مخاطب ارائه کند. این مسأله در تاریخ تلویزیون بی‌سابقه است. در فصل قبل روال هیات‌که در عزاداری اهل بیت(ع) شاهد هستیم را می‌دیدیم اما در این فصل، به‌کلی متفاوت است. درواقع فصل قبل یک حسینیّه تلویزیونی داشتیم که با حضور مداحان، حال و هوای هیات‌ها را شاهد بودیم.

احیای سنت مداحی استان‌ها

وی ادامه می‌دهد: تاکنون شاهد بودیم که بیشتر برنامه‌ها برای ولادت اهل بیت(ع)، با حال و هوای خواندن مداح و صحبت یک کارشناس اهل بیت(ع) بود. هیچ‌وقت چیزی شبیه این فصل جدید حسینیّه معلی نداشتیم که یک برنامه ترکیبی مذهبی، یک ریتم شاد داشته باشد و همزمان حرمت حسینیّه و اهل بیت(ع) هم رعایت شود. مثلا در این فصل گروهی از خوزستان روی صحنه می‌آوریم که نوعی یایکوبی سنتی چند صدساله برای ولادت امیرالمومنین(ع) دارند که به مخاطب حس گناه نمی‌دهد و شادی ولادت را منتقل می‌کند. جنس شادی در ولادت اهل بیت(ع) همین است.

اکبرنژاد تصریح می‌کند: در این فصل برای اولین بار سراغ مداحانی از گیلان، مازندران یا اصفهان و محله‌های جنوب ایران رفتیم که صدها سال است سنت مداحی به بیان و زبان خاص را در میان خود دارند، با لهجه‌های خود مداحی می‌کنند و به خاطر ریتم شاد، طنز و مطایبه هم در اشعار خود دارند. در عین حال، فضای دست زدن و تشویق کردن حضار و مهمانان اجرا را جذاب می‌کند. حتی شعرخوانی‌ها حال و هوای متفاوتی دارد که مردم کمتر دیده و شنیده باشند؛ اشعاری که هم در آن شادی اظهار ارادت است و هم طنز در محتوای خود دارد. همچنین موسیقی خاصی برای برنامه ساخته شده که به کار کمک می‌کند.

نمونه استراتژی برنامه دینی

وی ادامه می‌دهد: از اتفاق‌های خوب فصل جدید این است که ما از قدیم برخی اتفاق‌های خوب زندگی‌مان را در مناسبت‌های مذهبی رقم می‌زدیم. تلاش کردیم در فصل جدید حسینیّه معلی، این اتفاق را به تصویر بکشیم. مثلا یک عروسی را در حسینیّه برگزار کنیم که حال و هوای شاد داشته باشد و در عین حال به مردم

برنامه سینما جام جم که ماحصل تلاش گروه ادب، فرهنگ و هنر شبکه جهانی جام جم است با هدف معرفی، نقد و بررسی مهم‌ترین و تازه‌ترین فیلم‌های اکران شده در سال ۱۴۰۱ روی آنتن می‌رود. سینما جام جم به تهیه‌کنندگی و کارگردانی مهدی شبینی‌زاده در ۱۲ قسمت ۴۵ دقیقه‌ای تهیه شده و تا ۲۴ اسفندماه در روزهای یکشنبه و چهارشنبه از هر سه کانال شبکه جام جم روانه آنتن خواهد شد.

نشان دهیم که می‌توانند در حال و هوای سالم و شاد، چنین مراسم‌هایی را برگزار کنند که هم شعرخوانی‌های زیبا برای عروسی داشته باشند و هم مدح اهل بیت(ع) در آن بیان شود. بعد معنوی فصل جدید با فرش‌های حرم امام رضا(ع) است. من در اجرایی هم این بیت(ع) را می‌خوانم که «فرش حرمت عرش معلی است/ پرواز در این حرم چه زیبات» و تلاش داریم حس معنوی را منتقل کنیم.

اکبرنژاد درخصوص دکور برنامه و تفاوت آن با فصل قبل می‌گوید: دکور هم حال و هوای شادی دارد که انتخاب رنگ طلایی ماندانه بود و ترکیب آن با لوستر طلایی و ترکیب فرش حرم، حال و هوای نو و تازه‌ای دارد. در عین حال تلویزیون‌هایی را در پشت دکور محراب‌ها داریم که وقتی به یکی از بزرگوارانی که ولادت‌شان است اشاره می‌شود، تصویری از حرم مربوطه پخش می‌کنیم تا حس خوبی به مخاطب منتقل کند. وی عنوان می‌کند: یکی از زیبایی‌های این فصل این است که مخاطب هیچ دوربینی نمی‌بیند، چون به شکل مخفی کار شده و مخاطب خودش را در حسینیّه احساس می‌کند. به غیر از سلام و خداحافظی مجری، هیچ کس به دوربین نگاه نمی‌کند. در واقع مادر حال خودمان در حسینیّه معلی هستیم و دوربین‌ها هم آن را به مخاطب منتقل می‌کند. سال‌ها قبل رهبری در دیدار با مدیران رسانه ملی یک جمله گفته بودند که «برای برنامه‌های دینی استراتژی داشته باشید»، به نظرم این کار مصداق همان استراتژی است که یک برنامه بر اساس آن ساخته شود.

رشد مخاطب در فصل جدید

مجری برنامه حسینیّه معلی عنوان می‌کند: استراتژی همین است که تیم برنامه ماه‌ها به استان‌های مختلف رفته و با جلساتی که گذاشته، افرادی را پیدا کرده که کارهای محلی و آیینی برای اهل بیت(ع) انجام می‌دهند و آن‌را به شکل گلچین در قاب برنامه آماده می‌کنند. به نظرم این برنامه می‌تواند موجی تازه برای برنامه‌های مرتبط با ولادت‌های اهل بیت(ع) ایجاد کند. تا قبل از این همیشه گفته می‌شد چرا عرای ما بیشتر از شادی مان برای اهل بیت(ع) است و این موضوع می‌تواند فضای چنین برنامه‌هایی را به کلی تغییر دهد. البته این‌که عزای ما بیشتر از شادی است به دلیل بزرگ بودن حجم مصیبت‌های اهل بیت(ع) است). با این حال دلیل نمی‌شود که برای ولادت‌های مختلف برنامه درست نداشته باشیم. من فصل قبل را هم می‌دیدم.

اکبرنژاد می‌گوید: به نظرم فصل جدید مخاطب بیشتری را هم خواهد داشت، چون کار جدیدی است. در مجموع به نظرم این برنامه سر و صدای بیشتری خواهد کرد. زیرا حال و هوای جدیدی را در ولادت اهل بیت(ع) ایجاد کردیم و لایه‌های مختلفی از این آیین را در اقوام مختلف نشان داده‌ایم. به همین علت تصورم این است که بازتاب زیادی داشته باشد.

وی تأکید می‌کند: حسن برنامه این بود که خودم بچه هیاتی هستم و در این فضا بزرگ شدم. شعرهای زیادی حفظ هستم که به من کمک می‌کند شعری را مناسب با آئیم‌های برنامه بیان کنم اما این نکته را باید بگویم که قرار است مجری فقط اتصال‌دهنده بخش‌ها در این برنامه باشد. من از سال ۱۳۷۹ برنامه زنده اجرا می‌کنم و دیده شده‌ام. قرار نیست در این برنامه خیلی دیده شوم و می‌خواهم افرادی که در محله‌های مختلف کار می‌کنند، دیده شوند. برای همین پلاتوهایم کوتاه است و ذاکرین اهل بیت(ع) هم به شکل ناظر حضور دارند. معنای داوری را در این برنامه نداریم، چون همه برای اهل بیت(ع) بهترین هستند. ذاکرین فقط نظر خودشان را بیان می‌کنند. قسمت‌های فصل جدید را وقتی ببینید، متوجه خواهید شد که به هیچ‌وجه در برنامه رقابت نیست. ممکن است از تجربه‌ای که ذاکرین دارند، نظرشان را بگویند، جزئیات بیشتری از آنها بی‌رسد و در نهایت پیشنهادی را مطرح کنند. آنچه برای من در این کار جذاب بود، یکی مداحی با لهجه در ولادت اهل بیت(ع) بود و یکی هم کارهای گروهی بود که گروه‌هایی از نقاط دور ایران می‌آمدند و متوجه می‌شدیم در استان‌های مختلف آیین‌های جمعی برای اهل بیت(ع) دارند. کل ۱۵ قسمت ضبط شده و پخش آن ادامه خواهد داشت.

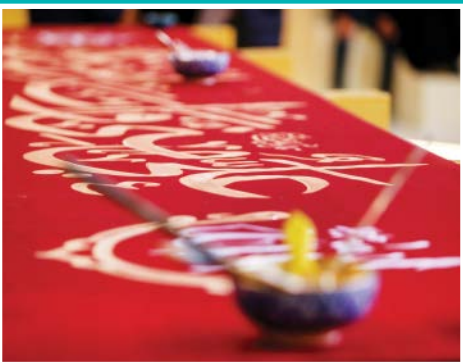
زاویه دید

ارتباط مخاطب با بخش غیررسمی مداحی

محمد عشایری منفرد
کارشناس مذهبی رسانه

من از چند جهت به برنامه «حسینیّه معلی» توجه کردم و به نظرم برنامه‌ای خوب و موثر آمد. یکی فضای غیررسمی که در برنامه وجود داشت. چون این فضای غیررسمی باعث ایجاد ارتباط با واقعیت شخصیت مداح‌ها و ذاکران اهل بیت(ع) می‌شد. چیزی که شاید در کمتر برنامه‌ای اتفاق افتاده و این یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این برنامه است که به لایه‌های پنهانی مداحی و مداحان پرداخته بود. ای کاش کارهایی شبیه این برنامه در فضاهای دیگر مذهبی هم غیر از مداحی مثلا در زمینه قرآنی برای مناسبت‌های دینی و مذهبی ساخته شود. مثلا در ماه مبارک رمضان با الگوگیری از این برنامه و تجربه‌ای که با این برنامه به دست آوردند، دارالقرآن ماه رمضان راه بیندازند. یعنی فضایی غیررسمی‌تر نسبت به برنامه‌های قرآنی هم به وجود بیاورند و فضا برای حضور قاریان قرآن و اساتید تفسیر و معلمان قرآن و دارالقرآن‌های کشوری، دارالحفظ‌های کشوری و دارالتلاوت‌های کشوری در تلویزیون مهیا شود و با چنین برنامه‌هایی به مخاطبان این رسانه کمک ممکن است آنها را نشاناسند، معرفی شوند. من فکر می‌کنم جای چنین برنامه‌ای در تلویزیون خالی است. البته ما در طول سال و مناسبت‌های مذهبی شاهد پخش برنامه‌هایی با چنین مضامینی هستیم. اما با رویکردی که دست‌اندرکاران حسینیّه معلی دارند، می‌تواند در زمینه قرآنی هم برای مردم برنامه ساخت.

اگر این فضا را بتوانیم برای قرآن و نهج البلاغه در صداوسیما مهیا کنیم، می‌توانیم تأثیرات آن را در خانواده‌ها و جامعه ببینیم. حتی می‌توانیم تلویزیون را به یک جبهه بین‌المللی و چند زبانه تبدیل کنیم. یعنی می‌توانیم تعدادی از شیفتگان نهج‌البلاغه را از نقاط مختلف دنیا و با زبان‌های مختلف به صورت مجازی در برنامه دعوت کنیم. بنابراین من متقدم این جاهای خالی را به تقلید از برنامه‌های زنده یاد نادر طالب‌زاده و همچنین حسینیّه معلی می‌توانم پر کرد. رویکردی که اخیرا من در فصل جدید این برنامه شاهد بودم، یعنی توجه جدید حسینه معلی به خرده فرهنگ‌ها و گویش قومیت‌ها در سری جدید قابل احترام و ارزشمند است. همین که قومیت‌های کلان کشور را در یک برنامه تلویزیونی که متعلق به همه مردم ایران است، می‌بینیم و این‌که صرفا محدود به پایتخت‌نشین‌ها نمی‌شود، کاری بسیار ارزشمند و قابل تامل است. این‌که با گویش‌های شیرین قومیت‌های مختلف کشور با رویکرد اهل‌بیتی مداحی و اعتباربخشی می‌کنیم، رویکرد بسیار درستی است و می‌توان به فال نیک گرفت. بنابراین همین که ما بتوانیم با برنامه‌هایی نظیر حسینیّه معلی مخاطب عام تلویزیون را با بخش پنهان و غیررسمی شخصیت مداح‌ها ارتباط بدهیم، موثر است.

گزارش تصویری

حسینیّه و اعیاد مذهبی

فصل تازه برنامه «حسینیّه معلی» با رویکردی شاد و به مناسبت اعیاد شعبانیه راهی آنتن شده است. در این برنامه که با تغییر مجری همراه بوده، تغییراتی هم در مجمع‌الذاکرین شاهد هستیم. همچنین دکور هم متناسب با این حال‌وهوا، البته در همان فضای حسینیّه دچار دگرگونی‌هایی شده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

کانال

چراغانی در قاب جادو

تولید برنامه‌های مناسبتی مختص شهادت و عزای اهل بیت نیست. تلویزیون در طول چند سال گذشته برنامه‌های مختلفی برای ولادت و جشن در مناسبت‌های مختلف تولید و روانه آنتن کرده است. برنامه «چراغانی» از جمله همین برنامه‌های تلویزیونی است که به مناسبت اعیاد مذهبی روی آنتن می‌رود. این برنامه با حضور کارشناسان مذهبی، بازیگران، خوانندگان و ورزشکاران به برگزاری جشن اقدام می‌کند، اجرای این برنامه تاکنون در دست مجریانی همچون شهرام شکیبا، رسالت بوذری، حسین رفیعی و نجم‌الدین شریعتی بوده است. چراغانی همچنین شامل آئیم‌های متنوعی از قبیل اجرای قطعات موسیقی اقوام، مستند و بخش کارشناسی است. سری جدید این برنامه به مناسبت عید قربان تا غدیر و با حضور سه مجری از شبکه سه سیما پخش شد. به‌گفته مجید عباسی، کارگردان برنامه چراغانی این مجموعه نزدیک به پنج سال است که در اعیاد و مناسبت‌های مختلف از شبکه سه سیما روی آنتن می‌رود. برنامه گفت‌وگو محور چراغانی یک جشن در خانه‌ای سنتی و چراغانی شده است و با حضور مهمانان فرهنگی هنری و حوزه‌های مختلف روی آنتن می‌رود. چراغانی پیش از این به مناسبت هفته وحدت با حضور مهمانان و کارشناسان مختلف، از تلویزیون پخش شده بود.

آیینه خانه‌ای برای جوانان

تولید یک برنامه با حال‌وهوای مسائل روز جوانان کار ساده‌ای نیست. یکی از برنامه‌های مذهبی که توانست مخاطبان جوان بسیاری را به سمت خود بکشد، آیینه‌خانه با حضور شهاب مرادی در قامت کارشناس بود. در آیینه‌خانه تلاش شد رویکرد اصلاحی نسبت به آنچه تغییرات سبک زندگی جدید است، در گفت‌وگوی میان مجری و حجت‌الاسلام شهاب مرادی بیان شود. البته قسمت‌های آخر این برنامه با حضور جوانانی روی آنتن می‌رفت که خودشان مسائل و دغدغه‌های‌شان را مستقیم از شهاب مرادی می‌پرسیدند تا یک فضای گفت‌وگوی دوطرفه در برنامه شکل گیرد. آیینه‌خانه از سویی حکایت «آیین»‌های سبک زندگی اسلامی-ایرانی است که از آنها غافل شده‌ایم و از طرفی دیگر، حکایت «آیینه»‌هایی است که به مخاطب نشان می‌دهد کجا باید به سمت اصلاح سبک زندگی گام بردارد. مسائل اجتماعی، تربیتی، آداب و رسوم سنتی و خانوادگی که تهاجم فرهنگی بر آنها سایه افکنده از جمله مواردی است که در آیینه‌خانه مطرح می‌شد. شهاب مرادی به‌واسطه برگزاری «کلاس مجرده» و ارتباطی که با نسل جوان دارد، در این برنامه هم به خوبی یک فضای جوان پسند برای طرح دغدغه‌های روز را ایجاد کرده بود.